

Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım İşlerinde Kur Farkları ve Faiz Gelirleri

Yıllara yaygın inşaat ve onarım işlerinin vergilendirilmesine yönelik düzenlemeler, gelir vergisi mükellefleri yanında kurumlar vergisi mükellefleri için de geçerlilik taşımaktadır. Kâr veya zarar, işin bittiği yıl kati olarak tespit edilir ve tamamı o yılın geliri sayılarak, o yılın beyannamesinde gösterileceği yönündeki açıklamaları Gelir Vergisi Kanunu" nu kaynak göstererek çalışmamızın başlarında açıklamıştık.

Kâr ve zarar durumunun işin bittiği yılda kati suretle beyan edileceğine ilişkin açıklamalardan sonra ana faaliyet konusu dışında oluşabilecek gelir ve gider kalemlerinin tespiti ve beyanı noktasında bazı durumlar söz konusudur.

Yıllara yaygın inşaat ve onarım işleri dışında, işin devam ettiği zaman zarfında bu işlerin dışında geçici kâr veya zararlar ortaya çıkabilmektedir. Bu kâr veya zarar kalemleri, özellikle inşaat işi nedeniyle hakedişlerin bankaya yatırılması sonucunda tahakkuk eden kur farkı ve faizler, alınan tazminatlar, ihale makamı, ortaklar, taşeronlar, satıcılar ve finans kurumları ile doğan borç ve alacak ilişkilerinden, iş makinelerinin satışından ve kiralanmasından veyahut hurda satışından kaynaklanabilmektedir

Günümüz ekonomik şartları gereğince yıllara yaygın inşaat ve onarım işi yapan işletmeler paranın getirisini artırmak saikiyle hazine bonoları ve devlet tahvillerini de tercih edebilmektedirler. Özellikle son yıllara kadar kamu kurum ve kuruluşları altyapı işlerine ilişkin ihaleleri kısmen veya tamamen yabancı para cinsinden yapmaktaydı. Buna bağlı olarak hakedişler yabancı para üzerinden tahakkuk edilip ödenmektedir

Fakat ÷lkemizin yaşamış olduğu 15 Temmuz kara g÷n÷nden sonra Cumhurbaşkanlığı önc÷l÷ğ÷nde alınan kararlar gereği ihale kurumları yabancı para ile ihale süreçlerini durdurmuş ve tamamen Türk Lirası karşılığında ihale süreçlerine dönüş yaşamıştır..

Arızı gelir ve gider kalemlerine ilişkin iki farklı görüş vardır:

1- Elde edilen gelirler, inşaat işinin hasılatı olmadığından artık bir hasılat niteliği taşımaktadır. Dolayısıyla Gelir Vergisi Kanunu" nun 42. Maddesi gereğince değerdendirilmesi doğru değildir. Dolayısıyla faiz gelirleri ve kur farkları elde edildiği dönemde beyan edilip ödenmelidir

Vergi dairesinin görüşü de yukarıdaki görüş ile örtüşmektedir. İşin bitimi beklenmeden, mükelleflerin belirtilen gelir unsurlarını faaliyet dışı bir gelir unsuru olarak cari yıl kâr/ zararlarının tespitinde dikkate almaları ve beyan etmeleri gerektiği yönündedir

2- Yıllara yaygın inşaat işi ile ilgili kur farkları ve faiz gelirlerinin, her yıl itibariyle değil, işin bitim tarihi itibariyle beyan edilip vergilendirilmesi gerekir. Kur farkları ve faizler hakedişin bir unsurudur. Ayrıca birkaç yıl süreceğ olan inşaat ve onarım işinin, başlangıçta yapılacak kısmının mali yönden avantajlı olması nedeniyle, işin zararlı olan son kısımlarını bu gelirlerle telafi edebilirler

Nitekim Danıştay 4. Dairesi 08.06.1994 günlü E.1994/581. K.1994/3495 sayılı kararı ile kur farkı ve faiz gelirlerinin hakedişin bir unsuru olduğunu ve lehte kur farklarının hakedişler hangi hesapta izleniyorsa o hesapla ilişkilendirilmesi gerektiği, hakedişin bir türevi olduğu kararını vermiştir.

Danıştay" ın bu hususa ilişkin başka örnek kararlarını bulunmaktadır:

„Yıllara yaygın taahhüt işi yapan davacının hakedişlerini repo, döviz tevdiat hesapları ve devlet tahvillerinde değerlendirerek elde ettiği faiz ve kur farkı gelirinin taahhüt işi dışında ayrı bir faaliyetten elde edilmiş gelir sayılamayacağı ve taahhüt işinden doğan kazanç ile birlikte beyanı gerekir.“

„Yıllara yaygın inşaat ve onarım işi yapan mükelleflerin hakedişlerinin, banka, mevduat, repo hesaplarında değerlendirilerek veya devlet tahvili olarak elde edilmiş olduğu faiz gelirleri ve kur farkları, inşaat ve onarım işinin bittiği yılın geliri olarak vergilendirilmesi gerekir.“

Kur farkı ve faiz gelirlerinin ilgili dönemde beyan edilip ödenmesi gerektiğine dair genel olarak olumsuz görüşler mevcut olup Gelir idaresi ile ihtilafa düşülmektedir.

Görüldüğü üzere Danıştay' ın kararları da Gelir idaresinin kararlarını ret eden kararlardır.

Tüm bu açıklamalar doğrultusunda, kanaatimizce ilk görüşün daha doğru olduğu, mükellefin hakediş sonucunda kasasına giren tutarın ne şekilde değerlendirildiğinin tespiti gelir idaresini bağlamadığından ve kasadaki mevcudun likit olup anlık kazançlara dönüşebildiğinden vergi döneminin de ilgili yılı kapsamı gerektiğini düşünmekteyiz.